

Základná škola, Nábřežie mládeže 5, Nitra

WORKSHOP - Peter Humay

Ranné komunity

„RANNÉ KOMUNITY SÚ PRIRODZENOU SÚČASŤOU
VYSOKO-EFEKTÍVNEHO UČENIA
A OSOBNOSTNÉHO RASTU KAŽDÉHO ŽIAKA“

... som triedny učiteľ - 25. učiteľskú sezónu na našej škole ..., absolvent 3.ročníka KI

štyrikrát ako triedny učiteľ výberových jazykových tried

prvýkrát ako triedny učiteľ športovo-hokejovej triedy - príležitosť a veľká ľudsko & kantorská výzva

O ČO MI IDE??? 😊 *o zopár dôležitých maličkostí*

ZMENU = ZLEPŠENIE KLÍMY TRIEDY *sa snažím dosiahnuť prostredníctvom ranných komunit, skutočnej spolupráce a pravidelnej komunikácie s rodičmi, učiteľmi a ostatnými zamestnancami školy*

CIELE *- zlepšiť vzájomnú dôveru a rešpekt, postoje detí, rodičov aj kolegov k učeniu a povinnostiam, schopnosť reflexie, sebareflexie a veľa ďalších drobností, ktoré formujú život každej triedy a školy*

1. RANNÁ KOMUNITA

Ranná komunita – stretnutie žiakov a učiteľa (prípadne po odsúhlasení všetkými členmi komunity aj pozvaných hostí), ktoré prebieha v kruhu na začiatku vyučovania. Cieľom rannej komunity je naladiť deti na vyučovanie a učenie sa, umožniť im vyjadriť svoje pocity i názory a tiež ich aktuálne informovať, čo sa cez deň bude diať. Žiaci i učiteľ sedia spolu v kruhu, majú vzájomný očný kontakt a môžu nerušene komunikovať, čo výrazne rozvíja ich komunikačné zručnosti a precvičuje schopnosť aktívneho počúvania. Kruh vyjadruje rovnocennosť vzájomných vzťahov (nemá začiatok ani koniec, všetci sedia v približne rovnakej výške, na stoličkách, na koberci alebo

podsedákoch). Učiteľ uplatňuje partnerský prístup, jeho úlohou je pozitívne podporovať žiakov, pričom je však potrebná dôslednosť pri dodržiavaní dohodnutých pravidiel.

Komunita je dôležitým nástrojom pozitívneho riadenia triedy, vytvárania bezpečného a podporujúceho prostredia ako predpokladu vysoko efektívneho učenia. Komunita poskytuje priestor na upevňovanie pravidiel správania sa v triede, rozvoj komunikačných zručností a kritického myslenia detí, rozvíjanie dôležitých sociálnych zručností (**dôvera, pravdivosť, úcta, aktívne počúvanie a najlepší osobný výkon**) a vytváranie pozitívnych vzťahov v triede.

2. ZÁSADY A PRAVIDLÁ

Základné zásady si žiaci spolu s učiteľom dohodnú sami na prvých stretnutiach. Môžu sa v priebehu školského roka meniť a dopĺňať podľa skutočných potrieb triedy. Pre ľahšiu orientáciu a pocit bezpečia je vhodné ich v triede mať v písomnej podobe na očiach.

Príklady zásad

Vždy rozpráva len jeden účastník. Hovorím za seba. Dávam priestor ostatným.
 Nikdy nehodnotím človeka. Diskutujem o téme, situácii, názore, nie o človeku.
 Mám právo vynechať odpoveď. Zachovávam diskretnosť.
 Každý má právo byť vypočutý. Každý názor je rovnocenný.

3. AKTIVITY V KOMUNITE

Na komunite je možné využiť rôzne aktivity, metódy s prihliadnutím na vek a schopnosti žiakov.

Príklady aktivít

otázky, motivačné príbehy s diskusiou, krátke knižné príbehy na pokračovanie, citáty, krátke motivačné filmy, pohybové aktivity, hry, hádanky, hlavolamy, reflexia, sebareflexia, ocenenie, prejav uznania, zosumarizovanie týždňa

4. ÚLOHA UČITEĽA

Najdôležitejšou úlohou učiteľa je vhodne zvoliť obsah, tému komunity. Ak sa dá, nájde prepojenie s učením, témou dňa, bloku alebo projektu.

Úlohou učiteľa je

- navrhovať otázky, aktivity do komunity
- riadiť proces komunity, robiť prevenciu, intervenciu a reflexiu toho, čo sa na komunite deje
- usmerňovať pravidlá, poskytovať potrebné aktuálne informácie
- pozorovať, reflektovať, sumarizovať čo bolo povedané
- podporovať slobodné vyjadrenie názorov, pocitov
- vyjadrovať empatiu, uznanie
- oceniť aktivitu a poskytnúť spätnú väzbu

5. PODPORUJÚCI A REŠPEKTUJÚCI JAZYK KOMUNÍT

- *Aby sme v triede dobre vychádzali, aké správanie od ostatných očakávate?*
- *Dnes začneme tému o , budeme hľadať prejavy v príbehu...*
- *Počujem naraz viacerých z vás ... Dohodli sme sa na aktívnom počúvaní...*
- *Máme vytvorené spoločné dohody. Dnes sa nám darilo trpezlivo počúvať... Oceňujem ...*
- *Marek, zdá sa, že si niečo chcel povedať ...*
- *Michal, videl som, že si chcel veľmi povedať, čo si mal na jazyku. Oceňujem tvoju trpezlivosť, keď si počkal, kým Laura dohovori.*
- *Doteraz sme hovorili... Chcel by niekto pokračovať? Môžeš o tom povedať viac?*
- *Zdá sa, že sme sa zasekli pri diskusii o ... a prestali sme sa počúvať...*
- *To si asi nečakal? Zdá sa, že sa ti to ťažko počúva...*
- *Teraz môžeme odpovedať ešte na 2 otázky a diskusiu ukončíme. Budeme pokračovať zajtra.*
- *Čo sme sa dnes naučili? Čo som si uvedomil? Ako som aktívne počúval? Čím som prispel? Ktoré zručnosti som prejavil? Ktoré zručnosti mi pomáhali zvládnuť nepríjemné situácie?*
- *Oceňujem Tvoju odvahu povedať aj odlišný názor ako mala väčšina triedy.*
- *V prvej polovici komunity sa nám všetkým darilo aktívne počúvanie. Potom už diskutovali viacerí naraz. Ktoré životné zručnosti nám chýbali? Čo by sme mohli urobiť inak?*
- *Dnes sme dokázali, že Dnes sme sa naučili*

6. KLÍMA TRIEDY AKO SÚBOR SOCIÁLNO-PSYCHOLOGICKÝCH FAKTOROV

- *priestor a prostredie triedy, sociálne vzťahy, postoje, názory, zdieľané emócie, premyslené vyučovacie metódy a stratégie, vzájomná rešpektujúca komunikácia (žiak-učiteľ-rodič)*
- **dôraz na:** *pozitívne naladenie a podporu, pravidlá a ich dôsledné dodržiavanie, aktívnu účasť všetkých zúčastnených (učitelia-žiaci-rodčia-zamestnanci školy), účelnosť a zmysluplnosť, zodpovedný prístup, spravodlivosť a nestrannosť, bezpečné prostredie, včasnú prevenciu, intervenciu a ústretovosť, kompetentnosť, neformálnu spoluprácu s rodičmi*

• **čo môže pomôcť:** komunitné kruhy, jasné pravidlá, budovanie vzťahov v triede, menej dôrazu na súťaživosť, neporovnávanie žiakov medzi sebou, podporujúce a formatívne hodnotenie, rozhovory s prvkami mentoringu, Ž-U-Ry, tímové aktivity, vzájomná pomoc a soft skills, primerané oceňovanie a menej pochvál, team-buildingové aktivity, dotazníky, sociometria

NÁPADY A ZDROJE:

<https://www.skola21.sk/kniznica/klima/prostriedky-vytvarania/o-komunita>

Kopřiva, P., Nováčková, J., Nevolová, D., Kopřivová, T.: **Respektovat a být respektován**, Vydavatelství: Pavel Kopřiva - Spirála, 2008

Pearsonová, Sue: **Nástroje pre občianstvo a život**, Asociácia Susan Kovalik, 2014, ISBN978-80-971603-0-2

Čapek, Robert: **Třídní klima a školní klima**, Vydavatelství Grada Publishing, 2010, ISBN 978-80-247-2742-4

Čapek, Robert: **Líný učitel**, Vydavatelství RAABE, 2017, ISBN 978-80-7496-344-5

Čapek, Robert: **Moderní didaktika**, Vydavatelství GRADA, 2015, ISBN 978-80-247-3450-7

Čapek, Robert: **Učitel a rodič**, Vydavatelství GRADA, 2013, ISBN 978-80-247-4640-1

Portmann, Rosemarie: **100her pro rozvoj sebadůvery a sociálních kompetencí**, PORTÁL, 2018, ISBN 978-80-262-1296-6

Ginott, Haim: **Umění komunikace s dětmi**, PORTÁL, 2015, ISBN 978-80-262-0926-3

Rogge, Jan-Uwe: **Děti potřebují hranice**, PORTÁL, 2016, ISBN 978-80-262-1152-5

Dwecková, Carol S.: **Nastavenie mysle**, Citadella, 2015, ISBN 978-80-89628-93-3

Favilliová, Elena a Cavallová, Francesca: **Príbehy na dobrú noc pre rebelky**, vydavateľstvo ALBATROS, 2018, ISBN 978-80-566-0306-2

Favilliová, Elena a Cavallová, Francesca: **Príbehy na dobrú noc pre rebelky 2**, vydavateľstvo ALBATROS, 2018, ISBN 978-80-566-0733-6

Ernestová, Lucie: **CESTA ŽIVOTEM**, inspirační obrázky pre malé i veľké, 32 karet

Ernestová, Lucie: **CESTA K SOBĚ**, inspirační obrázky pre malé i veľké, 32 karet

STORY CUBES, príbehy z kociek, ALBI, Spoločenská hra **DIXIT** karty